

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 13954-2023

Medewerker	:	Marieke Overduin
Team	:	Projectmanagement en Advies
Datum	:	29 maart 2023
Portefeuillehouder	:	Burgemeester Y.P. van Maastricht en wethouder J. Compagner

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Memo aanbevelingen onderwijs Summercamp 13952-2023</p> <p>☒ A4 samenvatting Onderwijs 13952-2023</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ anders, nl. --</p> <p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Evaluatie Onderwijs in de noodopvang</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Kennis te nemen van de evaluatie en aanbevelingen 'Onderwijs AMV in de noodopvang', zie bijlage.
2. Deze ter kennis te brengen van:
  - a. Bestuurlijk Overleg Vluchtelingen van de Veiligheidsregio IJsselland, (dhr. P.H. Sniijders, burgemeester Zwolle, voorzitter),
  - b. Regionaal Netwerkoeverleg opvang Oekraïners, mevr. K. Cornelissen, voorzitter,
  - c. Provinciale Regietafel Migratie en Integratie (dhr. A.P. Heidema, commissaris van de koning in Overijssel, voorzitter),
  - d. Tijdelijke VNG-commissie Asiel & Migratie (Dhr. S. de Rouwe), burgemeester van Kampen, lid),
  - e. VNG-commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs (dhr. O.E.T. van Dijk, burgemeester van Oude IJsselstreek, lid),
  - f. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
  - g. Centraal Orgaan Asielzoekers (COA),
  - h. VO-scholen Overijssel.

SAMENVATTING

Vanaf begin november '22 verbleven bijna 150 AMV'ers (alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen), van voornamelijk Syrische en Eritrese afkomst op Summercamp Heino (gemeente Olst-Wijhe). De gemeente is wettelijk verplicht onderwijs aan deze jongeren te bieden. Dat is een recht, geen privilege en daaraan moet de gemeente dus voldoen. De gemeente Olst-Wijhe is hierin geslaagd. Voor de vervolgstappen is het belangrijk kennis te nemen van de evaluatie en de aanbevelingen hieruit over te nemen en in gang te zetten.

INLEIDING

Door de aanhoudende vraag om plekken in de (C)NO (Crisis Nood Opvang) blijft ook de vraag naar onderwijs onverminderd actueel voor deze doelgroep. De afgelopen maanden is hier ervaring mee opgedaan en de resultaten zijn beschreven in bijgevoegde memo.

Belangrijkste conclusies van het organiseren van het onderwijs aan deze groep AMV'ers zijn:

- Realisatie van de onderwijsopgave is complex, o.a. door de onderlinge wederzijdse afhankelijkheid van diverse betrokken partijen en externe factoren. Vasthouden aan de verplichting tot onderwijs en de gemeente verantwoordelijk stellen terwijl de gemeente afhankelijk is van externe partijen is eigenlijk een onmogelijke opgave.
- Het Rijk moet zich daarvan meer bewust zijn en gemeenten beleidsvrijheid geven dit te gaan oplossen met instrumenten die gemeenten wel tot hun beschikking hebben.
- De onderlinge afhankelijkheid heeft ook veel mogelijkheden opgeleverd tot samenwerking.
- Overplaatsing van de jongens naar een andere opvanglocatie brengt eenzelfde situatie met zich mee: ook op deze andere locaties moet onderwijs komen. Op locaties waar dit niet gelukt is, begint opnieuw de zoektocht naar personeel, materiaal, ruimte, financiën, etc. Daar ontstaat een hiaat in de onderwijsontwikkeling, de kennisoverdracht en daarmee in de behaalde uitstroom en worden de kansen op de arbeidsmarkt verkleind, etc.
- Als elke gemeente dit zelf gaat organiseren wordt geen effectief gebruik gemaakt van opgedane leerervaringen.

Om te voorkomen dat de opgedane leerervaringen eenmalig zijn doen we de aanbeveling om te komen tot beleidsvrijheid voor gemeenten (een georganiseerde 'scharrelruimte') om onderwijs te organiseren voor deze doelgroep.

BEOOGD RESULTAAT

- a. Jongeren in de (C)NO krijgen gedurende twee jaar ononderbroken Nederlandse les en daarmee worden de kansen vergroot op integratie en perspectief op de arbeidsmarkt.
- b. Gemeenten voldoen snel aan de grondwettelijke verplichting tot onderwijs.

KADER

ARGUMENTEN

1. Snel en ononderbroken onderwijs aan AMV'ers is noodzakelijk en in het belang van:
  - De ontwikkeling van de jongere en het voorkomen van verveling,
  - De maatschappij, arbeidsmarkt en inburgering.
2. Inzet van onderwijs vergt veel van alle betrokkenen en kan niet regulier snel worden geregeld.
3. De gemeente is grondwettelijk verplicht onderwijs te bieden.
4. De samenwerking tussen scholen, gemeente, COA en Ministerie wordt gecontinueerd en met het oog op de toekomst is dat een groot voordeel.
5. De bereikte resultaten in de afgelopen maanden zijn volgens de docenten bovengemiddeld en de motivatie van de jongens wordt behouden bij continuering.
6. De inzet van vrijwilligers draagt bij aan vergroten van draagvlak.

Toelichting:

Voor gemeenten is een stuk beleidsvrijheid belangrijk om onderwijs bij noodopvang zo goed mogelijk en zo snel mogelijk te organiseren en op die manier een goede eerste start voor de jongeren mogelijk te maken. Direct onderwijs is niet alleen een verplichting; het is ook een eerste aanzet tot inburgering, tot kennismaking met de 'Nederlandse' cultuur, tot toetreding van de arbeidsmarkt met een goed uitstroomniveau en bovendien een goed middel tegen verveling.

Dat kan door gemeenten een 'scharrelruimte' van 6 tot 8 maanden te gunnen totdat de dichtstbijzijnde ISK het onderwijs formeel heeft geregeld. Binnen deze scharrelruimte wordt de gemeente verantwoordelijk voor het snel organiseren van onderwijs wat kan door het inzetten van een verbindingsbureau. Dit

verbindingsbureau zoekt snel afstemming met stakeholders en organiseert het onderwijs door bijvoorbeeld het inzetten van een 'mobiel docententeam', aangevuld met vrijwilligers. De ambitie hierbij is het onderwijs te organiseren volgens de normen van het Ministerie van OC&W. Het verbindingsbureau moet worden bemenst door professionals ('verbindelaars') met kennis van en netwerk bij de betrokken stakeholders. Het verdient aanbeveling dit verbindingsbureau gezamenlijk te financieren vanuit het Rijk, de betreffende aanstaande ISK school, het COA en de betreffende gemeente door elk 10.000,- euro per kwartaal te 'voorfinancieren'. Het Ministerie van OC&W zal uiteindelijk de rekening vergoeden wanneer de formaliteiten zijn vervuld. En anders kan een beroep worden gedaan op financiering door het COA in het kader van verrijkte dagbesteding.

DRAAGVLAK

Participatie en communicatie zijn belangrijke pijlers voor om draagvlak in de samenleving te behouden.

DUURZAAMHEID

Door te investeren in de relaties en continuering van onderwijs wordt bijgedragen aan een duurzame oplossing.

RISICO'S (financieel/juridisch)

- In financiële zin kunnen de risico's in voldoende mate worden afgedekt door te zoeken naar cofinanciering.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Geen. Gemeenten kunnen dit financieren via de daartoe beschikbaar gestelde middelen. Scholen kunnen evt. hun NPO (Nationaal Programma Onderwijs) gelden aanwenden en de Ministeries hun gebruikelijke financiering.

AANPAK/UITVOERING

De 'scharrelruimte' kan door gemeenten ingezet worden door de gemeente een tweesporenbeleid te laten volgen:

- Een vorm van onderwijs (met vrijwilligers) organiseren vooruitlopend op de formele route.
- Het formele traject ondertussen te gaan organiseren. Dit door middel van een verbindingsbureau: professionals die kennis en contacten hebben met scholen, docenten en Ministerie.
- Dit traject in te zetten tot de dichtstbijzijnde ISK-school de verantwoordelijkheid kan overnemen.
- Toetsing en rapportage per kwartaal.